

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 21. mars 2023

Sak

2023/0051 Stiftinga Bjørndalfondet – org.nr. 922 431 396 - klage over vedtak om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Til stede: Leder Martin Hennig, medlem Shabneet K. Bains og varamedlem Dagrun Haider

Sakens bakgrunn

Stiftinga Bjørndalfondet (klager) søkte 15. mai 2022 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2021. Søknaden gjaldt et kompensasjonsbeløp på 210 329 kroner etter dokumentert modell.

Lotteritilsynet avslø søknaden 19. desember 2022, med den begrunnelse at kostnadene til klager er knyttet til drift og vedlikehold av et bygg til utleie.

Klager påklaget vedtaket 6. januar 2023. Klager anfører at det ikke er riktig at stiftelsen ikke har annen aktivitet enn å stille bygget til disposisjon for andre, og at kostnadene er knyttet til utleie. Klager viser til at utleie ikke direkte er et vedtektsfestet formål. Bygget ble brukt av Ulstein kommune som bibliotek i en periode på 40 år frem til 2017 uten at kommunen betalte leie. Biblioteket ble tildelt midler i hvert enkelt års kommunebudsjett, og det var ikke noen likviditetsflyt mellom kommune og bibliotek for bruken.

Bygget er per i dag ikke i en slik stand at det er mulig å leie ut eller bruke bygget til stiftelsens egen aktivitet. Styrets arbeid har derfor vært å skaffe midler fra private og offentlige givere for å kunne gjøre bygget brukelig til det som er formålet etter vedtektenes § 5. Utleieinntekter har ikke vært ansett som en del av inntektst grunnlaget for finansiering av renoveringen av Bjørndals Minne. Til det er bidraget for marginalt, blant annet på grunn av byggets beskaffenhet. Av inntektene for 2021 utgjorde bruksvederlag (leieinntekter) 25 000 kroner av en totalinntekt på 121 101 kroner (ned fra 254 382 kroner foregående år). Differansen er gaver eller tilskudd fra private og offentlige, herunder Kulturminnefondet og tilskudd fra lokale og regionale banker. I løpet av 2021 har Stiftinga kjøpt håndverkertjenester m.m. for en samlet sum av 1 051 645 kroner for renovering av bygget. Midlene til dette kommer i sin helhet fra offentlige og private tilskudd og ikke fra leieinntekter.

På grunn av byggets tilstand er det ikke mulig å drive de aktiviteter som vedtektene foreskriver. Det er heller ikke mulig å drive utleie, i den grad man skulle ønske det. Per i dag bruker en lokal musikkgruppe ett av rommene og en lokal håndverker

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

disponerer et rom i første etasje som lager. I begge disse bruksavtalene betales til sammen 25 000 kroner årlig, som vederlag til stiftelsen. Strømkostnadene er estimert til 40 000 kroner, slik at inntektene er mer av nominell enn reell karakter for stiftelsen. Begge ordningene er midlertidige.

Styrets hovedfokus er å skaffe finansiering med det formål å gjøre bygget tjenelig for å realisere formålet med stiftelsen, der utleievirksomhet er og vil bli en marginal variabel. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.

Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og oversendte klagen til Lotterinemnda med innstilling 6. februar 2023 for behandling

Det rettslige grunnlaget

Det rettslige grunnlaget for ordningen er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).

Frivillige organisasjoner kan få merverdiavgift etter forskriften § 3 første ledd. Enkeltstående søkere, underledd og aksjeselskaper må etter § 5 femte ledd dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes kompensasjon for.

Ved søknad etter dokumentert modell følger det av forskriften § 8 første ledd at søknadsbeløpet er «merverdiavgiftskostnader på varer og tjenester basert på regnskapet ett år tilbake i tid, etter generelle avgrensninger etter § 6».

Det følger av forskriften § 6 bokstav d at det ikke ytes kompensasjon for «drifts- og vedlikeholdskostnader som gjelder utleie av bygg, anlegg eller annen fast eiendom». Etter bokstav b ytes det heller ikke kompensasjon for ny-, på- og ombyggingskostnader for bygg, anlegg eller annen fast eiendom som ikke anses som drifts- og vedlikeholdskostnader.

Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

Stiftinga Bjørndalfondet sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 19. desember 2022 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon.

Slik Lotterinemnda forstår forskriften § 6 bokstav d, skal det i søknaden avgrenses mot kostnader som kan knyttes til utleie av fast eiendom. Med utleie forstås at noen bruker eiendommen mot vederlag. Det skal imidlertid ikke mye til før en form for betaling kan anses som vederlag, se for eksempel Lotterinemndas avgjørelse i sak 2022/635. Her har nemnda lagt til grunn at medlemmers bruk av eiendommen mot at medlemmene betaler en andel av kostandene som klager har i forbindelse med utleieobjektet, er å anse som utleie.

Kostnaden som er søkt kompensert gjelder renovasjon av tak på klagers eiendom, Bjørndals Minne. Ut fra balansen i klagers årsregnskap, forstår Lotterinemnda det slik at eiendommen er klagers eneste eiendel.

Klagers formål er i henhold til vedtektene § 3:

«å forvalte fondet sine midlar på ein samfunnsmessig tilfredsstillande måte, og særleg nyttast mot kulturinstitusjonar som bibliotek, skular, utdanning og andre kulturelle føremål.

Eventuelle utdelingar frå stiftinga skal skje av avkastninga av grunnkapitalen etter at minimum 10% av netto avkastning er tillagt grunnkapitalen.»

I formålsbestemmelsen nevnes ikke utleie direkte. Det er likevel naturlig å forstå det slik at bruk av stiftelsens eiendom «mot» bibliotek, skoler og utdanning, vil innebære enten utleie til, eller vederlagsfri bruk for, bibliotek, skole eller utdanningsinstitusjon. Andre kulturelle formål vil imidlertid kunne gi muligheter for egen bruk.

Klager ble ifølge Enhetsregisteret stiftet 1. januar 1945. I praksis har eiendommen vært benyttet av kommunen som bibliotek i rundt 40 år, frem til 2017. Ifølge klager har kommunen ikke betalt husleie for bruken av eiendommen, og det er derfor noe tvilsomt om dette har vært utleie i forskriftens forstand. Klager har opplyst at de seneste årene har hovedvirksomheten bestått i å samle inn penger for å kunne vedlikeholde eiendommen, som har et stort vedlikeholdsetterslep. Videre opplyser klager at i 2021 utgjorde leieinntekter 25 00 kroner av totale inntekter på 121 101 kroner.

I brev 24. januar 2023 fremholder klager:

«Styret har aldri drøftet, enn si fattet vedtak, om at bygget skal driftes som et utleiebygg. Strategi-diskusjonen for stiftelsen (og bygget) har vært satt på vent, ettersom det ikke har vært mulig å bruke dette, hverken til utleie om det skulle bli aktuelt, eller for egne aktiviteter. Det mest nærliggende formålet i fremtiden vil være at bygget blir benyttet som base for kulturformidling, hva enten dette er billedkunst, musikkarrangementer eller lignende, men da i regi av stiftelsen som kulturformidler.»

I samme brev skriver klager at utleie av deler av bygget i fremtiden ikke er usannsynlig i en eller annen form, men per i dag, eller mer presist for perioden 2021-2024, er utleie helt uaktuelt, og styret har ikke tatt slike strategiske beslutninger. Til det er bygget i for dårlig stand.

I vurderingen av om kostnadene som søkes kompensert gjelder utleie, kan nemnda ikke legge avgjørende vekt på at eiendommen ikke brukes til utleie de årene vedlikeholdet gjennomføres. Grunnen til dette er at eiendommen da ikke *kan* brukes til utleie på grunn av vedlikeholdsetterslepet. Nemnda må derfor se hen til den historiske bruken, klagers formålsbestemmelse og hvilke planer klager kan dokumentere å ha for fremtiden.

Som vist ovenfor har klager hatt leieinntekter i 2021 som utgjør ca. 20 prosent av de totale inntektene. Klager viser til at klager har hatt strømkostnader på 40 000 kroner. Nemnda vektlegger likevel dette som utleie, ettersom klager har mottatt vederlag mot bruk av lokalene. Videre vektlegger nemnda at gjennomføring av sentrale deler av klagers formål sannsynligvis vil innebære utleie, og at klager ikke har lagt noen plan for egen bruk av eiendommen. Lotterinemnda har etter dette kommet til at i alle fall deler av kostnadene som klager har hatt til renovasjon gjelder utleie av klagers eiendom. Nemnda kan imidlertid ikke se at det er grunnlag for å avslå søknaden i sin helhet på grunn av dette. Etter nemndas syn skal det avgrenses mot kostnader som gjelder utleie, jf. forskriften § 6 bokstav d jf. § 8 første ledd. Ut fra det klager har hatt som utleievirksomhet for søknadsåret 2021, legger nemnda som vist til grunn at ca. 20 prosent av inntektene knyttet seg til utleie. Sett i sammenheng med at det også vil kunne være aktuelt å leie ut deler av bygget også i fremtiden, er det nemndas vurdering at det må avgrenses skjønnsmessig mot 20 prosent av klagers kostnader til merverdiavgift. Kompensasjonsbeløpet blir etter dette 168 263 kroner.

Nemnda kan heller ikke se at det er andre grunnlag som tilsier at klager ikke har rett til merverdiavgiftskompensasjon. Klager driver etter det opplyste frivillig virksomhet i form av gratis arbeidsinnsats fra alle styremedlemmer og andre interesserte relatert til vedlikehold, oppussing, stell av uteområder etc. Dermed oppfyller klager kravet i forskriften § 5 femte ledd jf. § 3 første ledd. Kostnadene som søkes kompensert gjelder etter det opplyste vedlikehold og reparasjon av tak. Det er dermed ikke ny-, på- og ombyggingskostnader som det skal avgrenses mot i henhold til forskriften § 6 bokstav b.

Konklusjon

Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak omgjøres, slik at Stiftinga Bjørndalfondets søknad delvis innvilges med et kompensasjonsbeløp på 168 263 kroner.

Vedtak

Klagen tas delvis til følge, slik at Stiftinga Bjørndalfondets søknad delvis innvilges med et kompensasjonsbeløp på 168 263 kroner.

Dokumentet er godkjent elektronisk